

Homl. 16/38

Betänkande och Förslag
till

Segeltorp-Sätra torrlägningsföretag

i Huddinge socken och Stockholms län
samt Brännkyrka församling
och Stockholms stad

Upprättat vid syn enligt vattenlagen
år 1935 av

Nils Risberg
Statens Lantbruksingeniör.

Fastighet	gisternummer	Mantal	Ägarens namn	före		efter		rings-		med	för torr-		med	förrätt-		
				företaget		företaget		värde			läggningen			ningen		
				kr.	öre	kr.	öre	kr.	öre	cent	kr.	öre	kr.	öre		
Brännkyrka församling																
Stadsägan 1+2 i Brännkyrka (Fjättn)				{Sjuerskapet Pampus Skola Svenska diakonistället Struktors Skola	1	15 977	70	24 936	05	8 958	35	43.34	8 365	05	497	96
Skuddinge socken																
Segeltofts municipalsamhälle																
Stadsägan	273		Ab. Billign Tornber		697	-	3 231	-	2 534	-	12.26	2 366	30	140	86	
"	341		W. E. Jöberg		81	-	364	00	283	00	1.37	264	42	15	74	
"	295		H. Andersson	1	24	-	216	-	192	-	0.93	179	00	10	69	
"	275		O. F. L. Pettersson		135	-	360	-	225	-	1.09	210	38	12	52	
"	274		Axel Viktor Jernström		126	-	300	-	174	-	0.84	162	13	9	65	
"	342		L. M. Johansson		229	-	520	-	291	-	1.41	272	14	16	20	
"	343		S. Jönkvist	1	157	00	175	-	17	00	0.08	15	44		92	
"	340		Helga Lindgren		52	00	105	-	52	00	0.25	48	25	2	87	
"	338		L. Roos	1	94	00	210	-	115	00	0.56	108	09	6	43	
"	337		Ake Carlén	1	196	-	420	-	224	-	1.08	208	45	12	41	
"	334		K. B. Sten		35	-	157	00	122	00	0.59	113	88	6	78	
"	329		Ab. Billign Tornber		56	-	504	-	448	-	2.17	418	83	24	93	
"	328		" " "		47	60	428	40	380	80	1.84	355	14	21	14	
"	327		H. Heimroth		42	-	105	-	63	-	0.30	57	90	3	45	
"	324		Mils K. Jettström		77	70	331	80	254	10	1.23	237	40	14	13	
"	323		" " "		164	-	680	-	516	-	2.50	482	52	28	73	
"	320		Helga Lindgren		238	-	805	-	567	-	2.74	528	85	31	48	
"	321		C. A. Layne och Signe E.	1	21	-	35	-	14	-	0.07	13	51		82	
"	319		C. A. Larsson		220	00	420	-	199	00	0.97	187	21	11	15	
"	318		K. E. Smedberg		381	00	595	-	213	00	1.03	198	80	11	84	
"	317		" " "		427	-	665	-	238	-	1.15	221	96	13	21	
"	316		A. Hedkvist Skottar		294	-	420	-	126	-	0.61	117	74	7	01	
"	315		C. Th. Eriksson föreläsning		476	-	630	-	154	-	0.75	144	76	8	62	
"	314		" " "		462	-	735	-	273	-	1.32	254	77	15	17	
"			" " "		476	-	840	-	314	-	1.71	339	70	20	22	

Fastighet	Stiernummer	antal	Ägarens namn	före		efter		rings-		med	läggningen		ningen	
				företaget		företaget		värde			cent	med		med
				kr.	öre	kr.	öre	kr.	öre	kr.		öre	kr.	öre
Stadiägar	312		C. Jakobsson	1	168 -	280 -	112 -	0.54	104	23	6	20		
"	309		Segeltorps Elektriska Distrik-		420 -	735 -	315 -	1.52	293	38	17	46		
"	308		tionsförening		350 -	490 -	140 -	0.68	131	25	7	82		
"	304		"		217 -	560 -	343 -	1.66	320	40	19	07		
"	303		J. P. Ekman		105 -	385 -	280 -	1.35	260	56	15	51		
"	302		A.B. Billiga Tomter		105 -	350 -	245 -	1.19	229	68	13	67		
"	301		Erik Georg Karlsson		399 -	525 -	126 -	0.61	117	74	7	01		
"	293		E. O. Ledin		217 -	350 -	133 -	0.64	123	53	7	35		
"	294		E. A. Karlsson	1	423 50	770 -	346 50	1.68	324	26	19	30		
"	284		J. O. Johansson	1	84 -	280 -	196 -	0.95	183	36	10	92		
"	299		E. A. Gryting		151 20	890 40	739 20	3.58	690	98	41	13		
"	300		A.B. Billiga Tomter	1										
"	297		Segeltorps municipalsamband	1	22 40	112 -	89 60	0.43	82	99	4	94		
"	298		E. J. Tibblin		28 -	252 -	224 -	1.08	208	45	12	41		
"	296		Söderbäcks storbhus	1	8 40	75 60	67 20	0.33	63	69	3	79		
Juringe			H. Andersson		186 -	500 -	314 -	1.52	293	38	17	46		
			A. B. Smista Juringe Egna hem		24073 -	44744 25	20 671 25	100.00	19.301 -		1148	97		
			Summa											

All deltagningskyldighet är grundad på
värdes av den båtnad som vinnes genom av-
dikningen uppkommande jordförbättring.

Segeltorp den 20 december 1935

M. P. R. R. R.

Statens Lantbruksingenjör

J. Gustafsson

Arvid Karlsson

Biträdandes gode män.

U t l å t a n d e.

Synemännens utlåtande rörande förbättrad utdikning av mark tillhörande en del stadsägor inom Segeltorps municipalsamhälle avsöndrade från Jakobslund n:o 1 och Vreten n:o 1 i Huddinge socken och Stockholms län samt Sättra i Brännkyrka församling och Stockholms stad, avgivet vid sådan syneförrättning, som omförmäles i vattenlagen 10 kap. 32 och följande paragrafer.

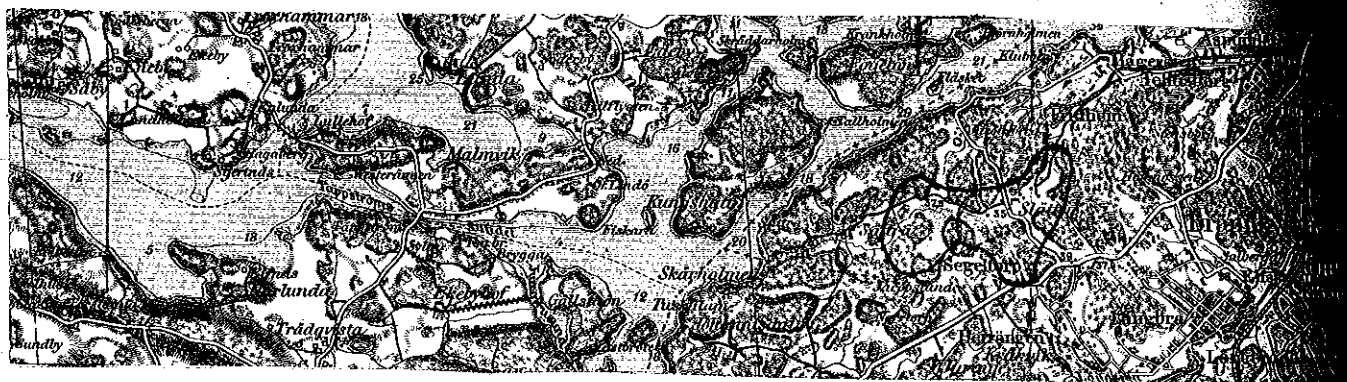
Läge.

Ifrågavarande avdikningsområde är beläget omkring 4 km. väster om Brännkyrka kyrka. Å bifogade översiktskarta har avdikningsområdet markerats med gul färg varjämte även nederbördsområdet markerats med en blå linie. Avdikningsområdet utgöres av såväl odlad som ej odlad jord och omfattar en areal av sammanlagt 34,87 hektar.

Nederbördsområdet.

Avdikningsområdet tillhör ej något namngivet vatten-system samt det enligt Kungl. Kungörelsen den 13 april 1922 med n:ris 61-121 betecknade nederbördsområdena.

Förordnande.

Genom Länsstyrelsens resolution av den 31 augusti 1934 förordnades undertecknad att handlägga förenämnda förrätt-
ning och har på grund härav och i anslutning till förrättnings-
sökandenas vid undersökningen och vid sammanträde i lärendet fram-
ställda yrkanden föreliggande plan för avdikningen upprättats.

Benämning.

Synemännen anse, att företaget bör betraktas som
dikning och bestämma att företaget jämlikt bestämmelserna i 10
kap. 62 § vattenlagen skall benämnas Segeltorp-Sätra torrlägg-
ningsföretag.

Hinder mot företaget.

Mot syneförrättningens handläggning eller före-
tagets utförande har icke något hinder blivit anmält och har
något sådant ej heller av synemännen kunnat utrönas.

Företaget berör ej något av de förhållanden, som
omförmälas i Vattenlagen 7 kap. 38 och 39 §§.

Företagets omfattning och avloppsdikeynas lägen.

Den i företaget ingående vattenskadade mar-
ken finnes å hithörande plankarta upptagen och har fullstän-
dig beskrivning häröver upprättats. För områdets avdikning

föreslås ett huvudavlopp å kartan betecknat med A-L-B-N-
C-D-F-G samt 7 sidoavlopp å kartan betecknade med L-M,
B-I-R, N-O, C-K-P, K-S, D-E och F-H. Avloppen hava jämväl
markerats med tvänne jämnlöpande röda linier för öppen
ledning och en tjockare röd linie för täckt ledning.

Vattenmängd och lutningsförhållanden m.m.

Nederbördsområdet har för sträckan A-18
beräknats till 2.5 km.² Med hänsyn till nederbördsområdets
beskaffenhet har maximiavrinningen beräknats till 150 liter
pr. sek. och km.² och medelavrinningen till 10 liter pr.
sek. och km.² Maximivattenmängden skulle sålunda bliva 0.37
m³/sek. och medelvattenmängden 0.025 m³/sek.

Följande dimensioner föreskrivas:

a) sträckan 27+10-26+88

Bottenlutning 6.0:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidolutning 1:1.5

b) sträckan 26+88-18

Å denna sträcka finnes sedan 1917 nedlagd en
ledning av 12" runda cementrör. Densamma ligger efter vad

av undersökningarna framgår å sträckan 26+88-25+50 med en bottenlutning av 3.75:1000 och å övriga delar med en bottenlutning av 1.2:1000. Denna övre del av ledningen kan utan övertryckt avbörda $0.035 \text{ m}^3/\text{sek.}$, således något mer än medelvattenmängden. Vid flodvattenmängden sker sålunda en uppdämning. Med hänsyn till dels den redan befintliga ledningens goda beskaffenhet, dels den stora kostnad som är förenad med dess omläggning och dels att ledningen kan avbörda medelvattenmängden har olägenheten med vattnets uppdämning vid flöden större än medelvattenmängden icke ansetts tillräckligt motivera ledningens omläggning. När vattnet vid intaget stiger till 8.18, vilket är höjden å den vid intaget utförda betongföretärningen, går genom ledningen en vattenmängd av $0.05 \text{ m}^3/\text{sek.}$ När vattnet stiger högre, kommer avrinningen att ske även ovanpå fyllningen över ledningen. För att underlätta denna avrinning skall ovanpå ledningen upptagas ett avlopp med 0.5 meters bottenbredd, en sidolutning av 1:1.5 samt en bottenlutning å sträckan 18-25+50 av 1.2:1000 och å sträckan 25+50 av 3.75:1000. Bottenhöjden å detta avlopp är vid 18 = + 8.18. Vid maximiflöden kommer vattnet att stiga till + 8.70. Följden härav är att en del mark till-

hörande Sättra kommer att vid större flöden översvämmas. Vid 26+88 skall den befintliga ledningens utlopp förstärkas på sätt särskild ritning utvisar.

c) sträckan 18-13+62

Bottenlutning 0.5:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidolutning 1:1.5

d) sträckan 13+62-11+23

Nederbördsområdet har för denna sträcka beräknats till 1.5 km.^2 Med en beräknad maximi- och medelavrinning av respektive 150 och 10 liter pr. sek. skulle flodvattenmängden bli $0.23 \text{ m}^3/\text{sek.}$ och medelvattenmängden $0.015 \text{ m}^3/\text{sek.}$ Å denna sträcka ligger för närvarande en täckt ledning av 12" runda cementrör i lutning 0.5:1000. Denna avbördar utan övertryck $0.02 \text{ m}^3/\text{sek.}$, sålunda något mer än medelvattenmängden. Denna täckta ledning synes ej fungera så väl varför densamma skall läggas om med 30" runda cementrör i lutning 0.5:1000.

För övriga öppna avlopp föreskrives en bottenbredd av 0.3 meter en sidolutning av 1:1.5 och en minsta bottenlutning av 0.5:1000.

För övriga täckta ledningar hava nederbörds-

områdena och vattenmängderna beräknats enligt nedanstående:

Avlopp	Nederbördsområde	Max. vattenmängd.
L-1+40	15 har	22.5 liter /sek.
1+50-E	7 "	10.5 " "
K-P	4 "	6 " "
K-S	5 "	7.5 " "
F+G	20 "	30 " "
F-H	6 "	9 " "

Bottenlutningen för de olika ledningarna framgå av profilritningen. För inspektions- såväl som för intagsbrunnarna äro särskilda ritningar upprättade. Deras lägen framgå av såväl plan- som profilritningarna. Vid utlopp samt vid inloppet å täckta ledningen för avloppet L-M förstärkes ledningarna på sätt ritningen utvisar. Vid punkterna E, G, H, P och S skall intagsbrunn uppföras.

Med de föreslagna dimensionerna beräknas medelvattenmängden kunna avbördas vid ett vattendjup av högst 0.25 meter.

Avloppens djup hava föreslagits med hänsyn till en i förhållande till kostnaden för företags utförande så vitt möjligt fullständig torrläggning av sökandenas i företaget ingående mark.

Å den vid förrättningen upprättade profilritningen äro avloppens djup vid var och en av de längs desamma nedslagna avvägningspålarna angivna, varjämte höjden över det antagna jämförelseplanet av den blivande bottenlinjen vid ett flertal ställen angivits. Avloppens dimensioner å olika platser av desamma framgå i övrigt av de upprättade sektionerna samt av grävningstabellen.

Broar.

I kostnadsförslaget har upptagits det antal broar som skola ombyggas på grund av företags utförande. Desamma skola ombyggas på torrlägningsföretags bekostnad på sätt särskilda förslagsritningar utvisa.

Det arbete, som erfordras för vägs iordningställande sedan avlopp vunnits och erforderlig bro inlagts skall verkställas och även bekostas efter samma grund, som gäller för avloppens första upptagande.

Uppmätning.

För bestämmande av arealen vattenskadad mark samt för utrönande av varje ågofigurs höjdläge över medelvattenytan i avloppen, har den av företaget berörda marken

blivit kartlagd och nätavvägd samt begränsad medels en kurva belägen på full torrläggningshöjd över nämnda vattenstånd, varvid för mark belägen på längre avstånd från avloppen tillägs erforderligt fall.

Jordvärdering.

Då ingen överenskommelse angående kostnadernas fördelning lämpligen kunnat träffas, har ägogradering varit nödvändig och har densamma verkställt efter följande grunder.

Genom borrning har jordens värde med hänsyn till dess naturliga godhet och beskaffenhet och under förutsättning av omsorgsfull skötsel och fullständig torrläggning för varje ägofigur upptaxerats pr. hektar och finnas dessa värden för fullt torrlagda ägofigurer införda i kolumn 13 av värderingslängden. För ägofigurer, vilka äro belägna lägre än 1,5 meter över blivande medelvattenytan, vilka sålunda ej bliva fullt torrlagda, har en reducering av ovan angivna värden skett efter sådan grund att alla mark belägen över eller i jämnhöjd med 1,5 meter över nyssnämnda höjd ansetts hava torrläggningsgraden 1.0 d.v.s. de bliva fullt torrlagda, under det att mark belägen under ovan angivna höjdläge, ansetts hava torrläggnings-

graden 0 d.v.s. deras blivande värde efter företagets utförande är ur torrläggningssynpunkt lika med 0. För sådan jord, som först efter upptagande av ytterligare avlopp d.v.s. sådan jord, som är belägen på längre avstånd från avloppen, vinner nytta av den i detta företag föreslagna dikningen har reducering av blivande värdet pr. hektar verkställt. Det blivande värdet finnes infört för såväl fullt torrlagda som icke fullt torrlagda ägofigurer i kolumn 13 av värderingslängden.

För beräkning av nuvarande värdet har den regeln följts, att all mark belägen under nuvarande medelvattenytan ansetts i sitt nuvarande skick värdelös och sålunda komma genom fullständig torrläggning att förbättras till ur torrläggningssynpunkt förstgradig mark medan mark belägen ovan den i momentet angående "Uppmätning" omnämnda kurvan ansetts ur torrläggningssynpunkt redan lämna full avkastning, varför den ej genom företagets utförande vinner någon förbättring, detta under förutsättning att inga andra omständigheter än otillfredsställande torrläggning varit orsak till minskning i eventuellt skörderesultat. Markens

nuvarande värde är därför beroende dels av det blivande värdet under förutsättning av full torrläggning och dels av dess höjd- läge till den försumpande vattenytan i avloppen, samt erhållits genom multiplicering av jordens värde i fullt torrlagt skick medels ett procenttal, som uträknats på grund av respektive fi- gurers höjdläge över sagda vattenytan. De härigenom erhållna värdena äro pr. hektar införda i värderingslängdens kolumn 11.

Skillnaden mellan blivande och nuvarande värdet eller s.k. förbättringsvärdet finnes infört i värderingslängdens kolumn 15 och avse dessa siffror värdet pr. hektar.

I värderingslängden hava slutligen de enligt ovan angivna regler uträknade blivande och nuvarande värdena samt för- bättringsvärdena blivit för varje ägofigur med hänsyn till dess yttinhåll beräknade och införda.

Båtnaden genom företaget.

Den vattenskadade marken som kommer att förbättras genom företaget omfattar sammanlagt en areal av 34,85 hektar.

Dess blivande värde utgör 44.744,25 kronor

" nuvarande " " 24.073.- "

Förbättringsvärde sålunda 20.671,25 "

Vattendomstolsavgift.

Jämlikt 11 kap. 95 § vattenlagen skall till Länsstyrelsen erläggas en avgift av 1,50 kronor för tusen av värdeökningen såsom bidrag till kostnaderna för vatten- domstolarnas organisation och verksamhet. Då i föreliggande fall värdeökningen uppgår till 20.671,25 kronor skall till Länsstyrelsen erläggas ett belopp av 31,01 kronor och skall bestyrkt avskrift av denna bestämmelse tillställas Länsstyrel- sen. Vattendomstolsavgiften skall erläggas så snart utlåtan- det vunnit laga kraft.

Ersättningar.

Beträffande ersättning för avloppens utvidgning samt för intrång genom jordupplag föreskriva syneminnen att sådan skall utgå endast för åker och har särskild jorderätt- ningslängd upprättats.

Ersättning utbetalas i samband med slutligt upp- görande av rikenskaperna för företaget. I ersättningsbeloppen skall verkställas den jämning, som förhållandena kunna på- kalla.

Med rätt till ersättning följer även skyldighet att hålla de uppkastade jordvallarna fria från ogräs.

Ersättning för intrång genom uppkastad jord vid framtida rensningar skall ej utgå.

Jordägare kan icke göra anspråk på bidrag av annan intressent i företaget för bortkörning av jordvallarna eller undan-
skaffande av desamma. Har jordägare verkställt detta arbete äger han därefter åter fritt disponera över den mark, som varit täckt av jordvallarna.

För skada och intrång, som vid detta utlåtandes meddelande icke kunnat av synemännen förutses, må den, som lider skadan eller intrånget framställa anspråk på ersättning enligt bestämmelserna i 9 kap. vattenlagen, dock skall sådant anspråk för att kunna upptagas till prövning anmälas hos Österbygdsens
inom/
vattendomstol fem år räknat från utgången av den för företagets fullbordande i detta utlåtande eller ock sedermera i anledning av sökt anstånd bestämda tiden. Är skadan eller intrånget av betydelse, gäller vad i 7 kap. 57 § vattenlagen andra stycket stadgas.

Kostnadsfördelning.

Beträffande kostnadernas fördelning har särskild tabell häröver upprättats, vilken bilagts detta utlåtande, varför här endast hänvisas till nämnda handling. Avdiknings-
området utgöres av en samfällighet. Samfälligheten har be-
traktats som en avdelning och har i tabellen angivits huru-
vida delägare är sökande till företaget eller ej. All del-
tagningsskyldighet är grundad endast på värdet av den båtnad som vinnes genom av dikningen uppkommande jordförbättringen. Delägare som ej sökt företaget eller förenat sig med sökanden om företaget är ej skyldig att vidkännas större bidrag till kostnaden för dikningen än som svarar mot värdet å den båtnad hans mark därigenom beredes. Då någon framställning att få erlægga bidrag till kostnaden för företagets utförande på visst antal år ej anförts har någon sådan fördelning ej heller verkställts.

Synekostnaderna skola förskjutas av sökandena och skola för dessa kostnaders slutliga fördelning gälla enahanda grunder som gälla för fördelning av kostnaderna för företaget. Fördelning av syneförrättningskostnaderna finnes verkställd i ovannämnda tabell.

Fixpunkter.

Till ledning för arbetets utförande samt för kontrollering av detsamma finnas fixpunkter anbragta på sätt av plan- och profilritningen närmare framgår. De skola noga bevaras och få ej döljas av jord eller annat. Skall sten eller berg, varå fixpunkt utsatts, spångas, får detta ej ske förrän ny fixpunkt av lantbruksingeniör blivit utsatt. Borttages eller fördärvas desamma uppsåtligen är åtgärden belagd med straff enligt bestämmelserna i 13 kap. 14 § vattenlagen.

Arbetets utförande.

På grund av vad ovan anförts finna synemännen skuldt medgiva tillstånd till företaget.

Företaget skall om intressenterna vilja fullborda detsamma, utföras i full överensstämmelse med det nu framlagda förslaget såväl med hänsyn till plan- som profilritningen och får börjas efter den 1 mars 1936 och skall vara fullbordat senast innan den 1 november 1939. Har företaget icke bragts till slut inom nyssnämnda tid vare frågan om företaget förfallen. Om giltigt skäl för dröjsmålet visas eller genom företagets inställande synnerligt men skulle uppstå, kan genom ansökan hos Österbygdens

vattendomstol före nämnda tids utgång anstånd erhållas med företagets fullbordande på högst tio år.

Då ingen delägare framställt yrkande om att på egen mark få utföra dikeningen kommer företaget att utföras gemensamt.

Jämlikt 7 kap. 61 § vattenlagen skall för handhavandet av med företaget förenade angelägenheter utse en styrelse.

Val av styrelse skall anmälas till Länstyrelsen. Sker ändring i styrelsens sammansättning, skall styrelsen ofördröjligen göra anmälan därom till Länstyrelsen. Jämlikt vattenlagen 3 kap. 21 § är styrelseledamot ansvarig för sina åtgärden.

Innan anmälan om styrelseval gjorts hos Länstyrelsen må ej arbete å annans mark verkställas eller åtgärd till förfång för annan vidtagas.

Dikesjorden.

Den ur avloppen upptagna jordmassan skall såväl vid deras första upptagande som vid framtida rensningar uppläggas vid sidan av avloppen men får ej läggas närmare de nya

avloppens kanter än 1 meter och skola jordvallarna på lämpliga ställen dock minst på var femtiende meter genomskäras för att bereda ytvattnet från angränsande mark fritt avlopp. Jordvallarna få ej läggas med brantare sidolutning å den mot diket vända sidan än 1:1.

Avsyning.

Sedan arbetet blivit färdigt och om så erfordras under dess utförande, skall det avsynas eller inspekteras av i länet tjänstgörande Statens Lantbruksingeniör eller annan av vederbörlig myndighet därtill förordnad.

Underhåll.

De här föreslagna avloppen skola årligen rensas från anhopade slam- och växtbildningar och skall detta arbete vara fullbordat senast den 1 oktober det år rensning sålunda skall företagas. Kostnaderna skola fördelas efter samma grund som gäller för kostnadernas fördelning för avloppens första upptagande. Vid rensning skall iakttagas att bottenlinjen erhåller det å profilritningen angivna höjdläget.

Allt underhållsarbete åger företagets styrelse vidtaga utan övriga intressenters hörande. De nyuppförda bro-

arnas underhåll skall bekostas av den eller de som förut haft sig denna skyldighet ålagd.

Dämning, anläggning av vattningsplats m.m.

Dämning, anläggning av vattningsplats i avloppen eller annan åtgärd varigenom skada uppstår eller som hindrar vattnets fria lopp, må på inga villkor göras eller tålas och skall därest skada uppstår genom delägares eller annans påtagliga åtgörande av denne omedelbart avhjälpas. Härvid iakttages att den skada, som förorsakas genom betande kreaturs eventuella nedtrampning av slårterna, betraktas som åverkan, varav följer, att denna skadas avhjälpande skall åligga den jordägare å vars mark nedtrampning sker. Kostnaden för skadans undanröjande skall sålunda ej betraktas som underhållskostnad.

Talan mot förrättningen.

Den som önskar föra talan mot denna förrättning skall göra detta vid Österbygdens vattendomstol adr. Stockholm. För talans bevarande skall sakägare inom sextio dagar räknat från denna dag till vattenrättsdomaren inlämna sina till vattendomstolen ställda besvär i tre exemplar och skola i dessa

fullständigt upptagas klagandens alla påståenden samt skälen
därtill.

Utlåtandets underställning.

Då i denna fråga någon underställning till
vattendomstolen av detta utlåtande ej erfordras, kommer
i enlighet med 10 kap. 75 § vattenlagen detta utlåtande
gå i verkställighet i den ordning, som för laga kraft ut-
gående dom är stadgad för så vitt icke inom den i föregå-
ende moment stadgade tiden beivrar inlämnats till vatten-
domstolen.

Segeltorp den 20 december 1935

Nils Risberg

Statens Lantbruksingeniör.

G. Gustafsson

Arvid Karlsson

Biträdande gode män.

Rätt avskrivet betyga:

S. Holm *R. Andersson*